

Baza sudske prakse u Bosni i Hercegovini

Pripremili: Ahmed Ahmetović i Džejlan Šehović, Odjel za informaciono-komunikacijsku tehnologiju Sekretarijata VSTV-a BiH

U ovom izdanju *Pravne hronike* čitaoci će imati priliku da se upoznaju s novom bazom sudske prakse u Bosni i Hercegovini.

U okviru aktivnosti projekta „Izgradnja efikasnog pravosuđa u službi građana“ – IPA 2017 a u saradnji s projektima „Povećanje pravosudnih kapaciteta u Bosni i Hercegovini radi harmonizacije domaće sudske prakse i usklađivanje s evropskim pravnim standardima“ koji provodi AIRE Centar uz podršku Vlade Ujedinjenog Kraljevstva i „Inicijativa za pravnu sigurnost i efikasno pravosuđe u Bosni i Hercegovini“ koji realizuje Savjet Evrope uz novčanu pomoć Vlade Kraljevine Norveške, Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: VSTV BiH) razvilo je prvu Bazu sudske prakse u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Baza sudske prakse/Baza).

Baza ima za cilj poboljšanje transparentnosti, efikasnosti i efektivnosti procesa upravljanja predmetima koji su značajni za sudsku praksu u Bosni i Hercegovini. Značajan izazov u realizaciji jednog ovakvog rješenja svakako je predstavljao i složeni pravni sistem Bosne i Hercegovine u kojem ne egzistira vrhovni sud na državnom nivou koji bi, između ostalog, bio zadužen i za harmonizaciju sudske prakse. U tom kontekstu, Baza predstavlja i pokušaj nadomještanja i prevazilaženja ovih problema te stvaranje pravne sigurnosti za građane i omogućavanje jednakog pristupa pravdi.

Inicijativa za uspostavljanje Baze potekla je od entitetskih vrhovnih sudova, Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i Suda Bosne i Hercegovine koji su iskazali potrebu za postojanjem posebnog softvera koji će pomoći proces evidentiranja sudske prakse. Pomoću ovog jednostavnog softverskog rješenja entitetski vrhovni sudovi, Apelacioni sud Brčko distrikta i Sud Bosne i Hercegovine na jednom mjestu će objavljivati zauzete stavove sudske prakse, odluke i zauzeta pravna shvatanja.

VSTV BiH se i u periodu prije iniciranja ideje o uspostavi baze aktivno uključio u proces harmonizacije sudske prakse i putem Odjela za sudsku dokumentaciju i edukaciju VSTV-a BiH uspostavio elektronsku bazu odabranih sudskih odluka koja se svakodnevno ažurira. Pored toga, uspostavljen je i Panel za ujednačavanje sudske prakse u kojem učestvuju predstavnici entitetskih vrhovnih sudova, Apelacionog suda Brčko distrikta BiH, kao i predstavnici Apelacionog odjeljenja Suda BiH.

Prije same implementacije Baze, predstavnici najviših sudova u Bosni i Hercegovini izvršili su usklađivanje i horizontalno povezivanje deskriptora iz krivične, građanske i upravne oblasti, koji ujedno predstavljaju i jedan od kriterija za pretragu. Imajući u vidu da određeni instituti u zakonskim rješenjima na različitim nivoima vlasti imaju različite nazive, horizontalno povezivanja deskriptora je vrlo značajna aktivnost s aspekta pretrage sadržaja baze i ima za cilj da krajnji korisnici dobiju rezultate koji će zadovoljiti njihove potrebe iz ove oblasti

Baza sudske prakse ima dva potpuno odvojena pristupna modula, i to: Baza sudske prakse – Registar i Baza sudske prakse – Portal.

Baza sudske prakse – Registar dostupan je isključivo uposlenicima pravosudnih institucija i osigurava mehanizme i alate za unos i upravljanje sudskom praksom. Ovom registru pristup imaju

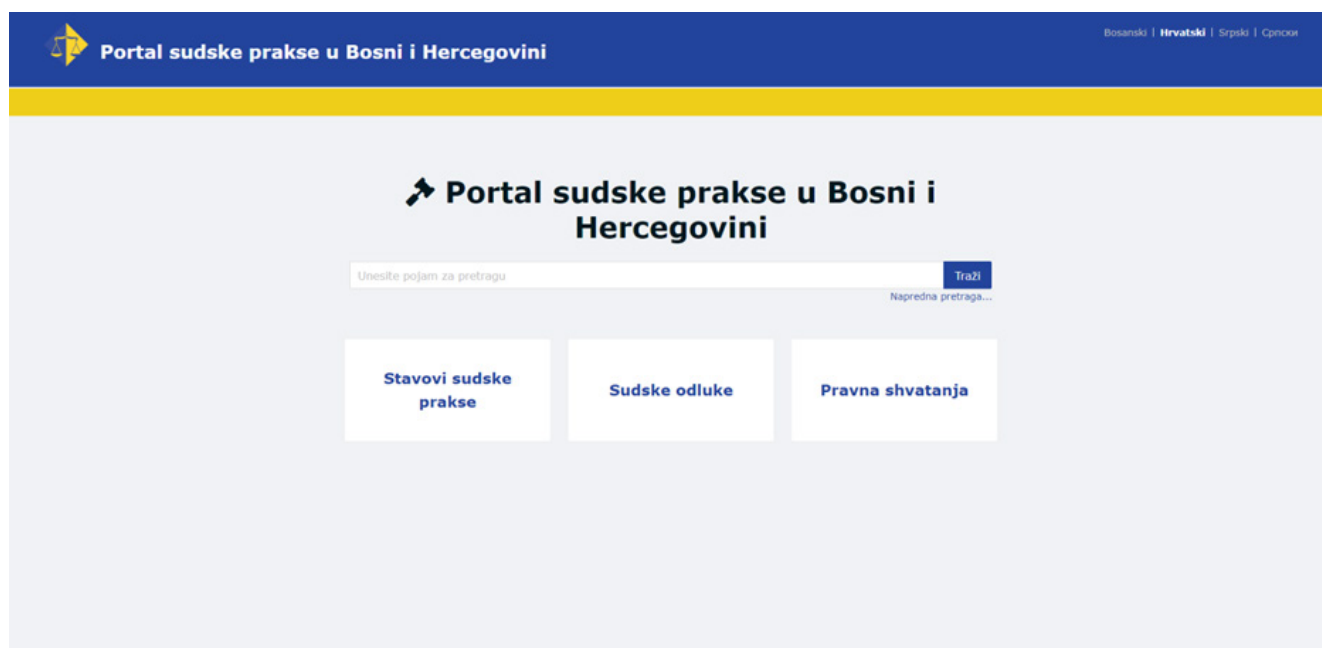
stručni saradnici/savjetnici Suda BiH, Vrhovnog suda Federacije BiH, Vrhovnog suda Republike Srpske i Apelacionog suda Brčko distrikta BiH u okviru odjeljenja za evidenciju sudske prakse, te putem istog vrše unos relevantne sudske prakse iz krivične, građanske i upravne oblasti kao i unos pravnih shvatanja i odluka.

Kako bi se proces unosa odabranih stavova sudske prakse učinio jednostavnijim, izvršena je i integracija Baze s postojećim informacionim sistemima unutar VSTV-a BiH, odnosno sa sistemima CMS i HRMIS, na način da baza automatski prepoznaje podatke evidentirane u ovim sistemima.

Baze sudske prakse – Portal će obezbijediti mogućnost jednostavnog pretraživanja i transparentnog uvida u sudsku praksu evidentiranu putem Baze sudske prakse – Registra.

Portal sudske prakse u Bosni i Hercegovini je dostupan na internet stranici sudskapraksa.pravosudje.ba za sve članove pravosudne zajednice od 01.01.2022. godine. Pristup Portalu bit će omogućen za širu profesionalnu zajednicu i građane od 01.02.2022. godine.

Portal sadrži tri vizuelno odvojene kategorije, i to: Stavovi sudske prakse, Sudske odluke i Pravna shvatanja.

Slika 1. Početna stranica Portala

Stavovi sudske prakse pored sentence sadrže i odluku suda koja je povezana s navedenom sentencom. Pored odluke suda, navedeni stav može sadržavati i odluke nižestepenih sudova, kao i odluke Ustavnog suda BiH i Evropskog suda za ljudska prava.

The screenshot shows the 'Portal sudske prakse u Bosni i Hercegovini' website. The header includes the logo and the text 'Portal sudske prakse u Bosni i Hercegovini' along with language options: 'Bosanski | Hrvatski | Srpski | Crnog'. The main content area is divided into a left sidebar and a main search results area. The sidebar has a search bar and filters for 'Po organizaciji' (listing courts like Vrhovni sud Republike Srpske, Vrhovni sud Federacije BiH, Sud Bosne i Hercegovine, and Apelacioni sud Brčko distrikta) and 'Po klasifikaciji' (listing 'Građansko pravo', 'Upravno pravo', and 'Krivično pravo'). The main area has a search bar with the text 'Unesite pojam za pretragu' and a 'Traži' button. Below the search bar, there are search criteria and a 'Područje: Stavovi sudske prakse' filter. The search results are sorted by 'relevantnosti' and show 'Prikazano 1 do 20 od ukupno 3113'. Two search results are visible, each with a 'STAV SUDSKE PRAKSE' label and a 'DESKRIPTOR' button. The first result is about a criminal act against civil society, and the second is about a criminal act in a family context.

Slika 2. Stavovi sudske prakse

Pored stavova sudske prakse, Baza sadrži odluke te pravna shvatanja koja predstavljaju važan aspekt sudske prakse. Pravna shvatanja predstavljaju obrazloženja specifičnih pravnih pitanja i svakako će doprinijeti usaglašavanju sudske prakse.

Baza nudi mogućnost osnovne i napredne pretrage sadržaja, pa je tako traženi pojam moguće pronaći po pojmu pretrage, broju sudskog predmeta, deskriptoru, vrsti sudske odluke ili instituciji koja je evidentirala stav, odluku odnosno pravno shvatanje.

Baza trenutno sadrži više od 2.800 sentenci s pratećim odlukama najviših sudova u BiH, a treba istaći da se svakodnevnim unosom novih sentenci ovaj broj konstantno povećava.

Značajan benefit ovog Portala svakako će osjetiti i cjelokupna zainteresovana javnost u Bosni i Hercegovini koja će imati mogućnost da na jednom mjestu i besplatno dobije informacije o relevantnoj sudskoj praksi, što će svakako doprinijeti stvaranju pravne sigurnosti i popunjavanju pravnih praznina nastalih nedostatkom odgovarajućih sudskih tijela koja bi bila zadužena za ova pitanja.